T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2016 / 95
KARAR NO : 2016 / 143
KARAR TR : 14.3.2016

ÖZET : Davacı şirket tarafından MÜ-YAP Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram Yapımcıları Meslek Birliği asıl üyelik statüsünden aday üyelik statüsüne düşürülmesine ilişkin davalı meslek birliği genel kurul kararının iptali, bu karar nedeniyle ödenmeyen hak ediş, digital ve internet bedellerine ilişkin maddi hakların tazmini ile manevi tazminat ödenmesi istemiyle açılan ve 5846 sayılı Kanunun 42. maddesinin 3. fikrasında "özel hukuk tüzelkişisi" statüsüne sahip davalı Meslek Birliği ile bu mesleki birliğe üye davacı şirket arasında 5846 sayılı Kanun ile düzenlenen hukuki ilişkilerden kaynaklanan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 76. maddesindeki açık hüküm uyarınca ADLİ YARGININ(İHTİSAS MAHKEMELERİNİN) GÖREVLİ bulunduğu hk.

K A R A R

Davacı : A.M.Ses Görüntü İletişim Sistemleri San. ve Tic. Ltd.Şti.
Vekilleri : Av. Ö. A., Av. A. Ö.
Davalı : MÜ-YAP Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram Yapımcıları Meslek Birliği
Vekili : Av. Z.B. K.

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 42. maddesi gereğince kurulmuş bir meslek birliği olan davalı birliğe "asıl üye" olma kriterlerinin, 25.01.2005 tarihli Olağan Genel Kurul toplantısında belirlendiğini; müvekkilinin belirlenen kriterleri yerine getirerek, 26.12.2006 tarihinden itibaren davalı Meslek Birliğine "asıl üye" olarak kabul edildiğini; yükümlülüklerini tam ve eksiksiz olarak yerine getirdiğini; asıl üyelik kriterlerine uygun olan sayıda kaset ve CD üretimini gerçekleştirdiğini, üyelik aidatlarını düzenli olarak ödediğini ancak, Davalı Meslek Birliği Yönetim Kurulunun, 14.09.2007 tarih ve 2007/ 35 sayılı karar ile müvekkilini, "asıl üyelik kriterlerini suistimal ettiği kuşkusu doğması" sebebiyle Haysiyet Kuruluna sevk ettiğini; daha sonra Yönetim Kurulunun, 15.01.2008 tarihli karar ile, 03.12.2007 tarihli Haysiyet Kurulu kararına atıfta bulunarak, Genel Kurulun koymuş olduğu asıl üyelik kriterlerinin başka amaçlar içerdiğini, bu amaçların da Haysiyet Kurulunun 03.12.2007 tarihli kararında sayıldığını, buna göre de müvekkilin asıl üyeliğinin, iş bu asıl üyelik kararının geçerli olduğu tarihten itibaren kaldırılarak geri alınmasına, aday üyelik statüsüne geri döndürülmesine, bu güne kadar asıl üyelikten doğan ve müvekkile yapılan ödemelerin geri alınmasına karar verdiğini; 15.1.2008 tarih ve 2008/ 3 sayılı Yönetim Kurulu Kararının, 25.03.2008 tarihli Genel Kurulda oy çokluğu ile kabul edildiğini; Birlik Yönetim Kurulunun bu kararının yasaya aykırı olduğunu, haksız ve hukuki dayanaktan da yoksun bulunduğunu ifade ederek; müvekkili şirketin davalı Meslek Birliğine asıl üyeliğinin geri alınmasına (düşürülmesine) ilişkin 25.03.2008 tarihli genel kurul kararının iptaline; asıl üyeliğinin halen geçerli olan 26.12.2006 tarihli ve 2006 / 49 sayılı Yönetim Kurulu Kararı doğrultusunda devam ettiğine; Genel Kurul kararı gerekçe gösterilerek müvekkiline ödemesi yapılmayan 2007 yılı 4. Dönem hak ediş, digital ve internet bedellerine ilişkin olarak fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere toplam 9.970- YTL.'nin davalıdan alınarak müvekkiline ödenmesine; anılan Karar nedeniyle uğramış olduğu manevi zarar karşılığı 20.000,00.-YTL. manevi tazminatın davalıdan alınarak müvekkiline ödenmesine karar verilmesi istemiyle, 25.4.2008 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

Beyoğlu Fikri ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi; 09/06/2009 gün ve E:2008/23, K:2009/30 sayı ile uyuşmazlığın esasını incelerek davanın kısmen kabulüne, kısmen reddine karar vermiş; temyiz edilmesi üzerine, YARGITAY 4.HUKUK DAİRESİ; 6.10.2011 gün ve E:2011/5548, K:2011/10216 sayı ile, "(…) Davalı Birliğin tüzüğünden, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 4630 sayılı kanunla değişik 42. maddesi ve Fikir ve Sanat Eseri Sahipleri ile Bağlantılı Hak Sahipleri Meslek Birlikleri Federasyonları Hakkındaki Tüzük hükümlerine göre MU-YAP Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram Yapımcıları Meslek Birliği, adı altında kurulmuş bir meslek birliği olduğu anlaşılmaktadır.

Anayasanın 135. maddesine göre, meslek kuruluşları kamu kurumu niteliğindedir. 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 42'inci maddesi gereğince davalı birlik de bir meslek kuruluşudur. Uyuşmazlık mahkemesinin 24.12.1980 gün ve 1980/7-7 sayılı kararında, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının yönetsel yapı içinde bulunan ve kamu hizmeti gören idari birimler olduğu belirtilmektedir. Somut olayda kamu kurumu niteliğinde olan davalıya husumet yöneltilerek yasal organı olan genel kurul tarafından alınmış idari nitelikte kararların iptali istendiğine göre, talep ve işlemin idari nitelik taşıdığı kabul edilmek gerekir. Bu duruma göre, bu tür bir uyuşmazlık idari yargı yerinde görülmelidir. Şu durum karşısında mahkemece, yargı yolu bakımından dava dilekçesinin reddine karar verilmesi gerekirken işin esasının incelenmiş olması bozmayı gerektirmiştir.

SUNUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda gösterilen nedenlerle BOZULMASINA, bozma nedenine göre diğer

yönlerin şimdilik incelenmesine yer olmadığına ve peşin alınan harcın istek halinde geri verilmesine…" karar vermiştir.

İSTANBUL 4 NOLU FİKRİ VE SINAİ HAKLAR HUKUK MAHKEMESİ; 12.4.2012 gün ve E:2012/5, K:2012/92 sayı ile, "Kapatılan Beyoğlu Fikri Ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi tarafından verilen 09/06/2009 tarih ve 2008/23 Esas, 2009/30 Karar sayılı kararın Yargıtay 4. Hukuk Dairesi tarafından bozularak mahkememize gönderilmesi nedeniyle dava dosyası, Beyoğlu Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi'nin kapatılmasından dolayı mahkememiz esasına kaydedilmekle incelendi.

(…)

4-Yargıtay 4 Hukuk Dairesi 06/10/2011 tarih ve 2011/5548 Esas, 2011/10216 Karar sayılı bozma ilamında davalı meslek birliğinin kamu kurumu niteliğinde olması ve bu nedenle uyuşmazlığın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğini içtihat etmektedir. Her ne kadar davacının 5846 sayılı yasada düzenlenen meslek birliklerinden birinin üyesi oluşu ve 5846 sayılı yasanın 76. maddesi gereğince, meslek birliğiyle üye arasındaki hukuki ilişkiden kaynaklanan iş bu davanın Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi'nde görülmesi gerekmekte ise de, her iki taraf vekilinin de Yargıtay bozma ilamına uyulmasını talep etmeleri nedeniyle, anılan bozma kararına uyularak, bozma kararı doğrultusunda aşağıdaki hüküm tesis olunmuştur.

KARAR

1-Uyulan Yargıtay bozma kararı doğrultusunda yargı yolu bakımından dava dilekçesinin reddine…" karar vermiş, bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı Şirket vekili, bu kez adli yargı yerindeki istemlerinin yanında, müvekkili Şirketin asıl üye olduğu dönemlerde (2006/ 4 Dönem, 2007/1 Dönem 2007/2 Dönem, 2007/3 Dönem) müvekkile ödenen, ancak haksız ve hukuka aykırı genel kurul kararı dayanak yapılarak müvekkili şirketten iade alınan 68.353,65 TL 'nin müvekkil şirkete ödenmesi istemini de ekleyerek; 22.6.2012 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

İstanbul 7.İdare Mahkemesi: 3.7.2012 gün ve E:2012/1032, K:2012/1102 sayı ile, "(…) Uyuşmazlık davacı şirketin MÜ-YAP asıl üyelik statüsüne son verilmesi ve bunun sonucu olarak mali haklardan yararlandırılmamasından kaynaklanmaktadır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14. maddesinin 3. bendinde, dava dilekçelerinin görev ve yetki, idari merci tecavüzü, ehliyet, idari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı, süre aşımı, husumet ve 3 ve 5.maddelere uygun olup olmadıkları yönlerinden sırasıyla incelenerek, aynı Yasa'nın 15.maddesinin l/a bendinde ise adli yargının görevli olduğu konularda, açılan davanın görev yönünden reddine karar verileceği belirtilmiştir.

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Meslek Birliklerinin Kurulması başlıklı 42. maddesinde "Eser sahipleri ve eser sahiplerinin hakları ile bağlantılı hak sahipleri ile bu Kanunun 52 nci maddesine uygun biçimde düzenlenmiş sözleşmelerle eser veya hak sahibinden malî hakları kullanma yetkilerini devralarak bu Kanunun 10 uncu maddesine göre ilim-edebiyat eserleri üzerindeki hakları kullanarak, süreli olmayan yayınları çoğaltan ve yayanlar üyelerinin ortak çıkarlarını korumak ve bu Kanun ile tanınmış hakların idaresini ve takibini, alınacak ücretlerin tahsilini ve hak sahiplerine dağıtımını sağlamak üzere, Kültür Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca onaylanan tüzük ve tip statülere uygun olarak tespit edilecek alanlarda birden fazla meslek birliği kurabilirler. Eser sahipleri veya icracı sanatçılar bakımından zorunlu organlarının asıl üye sayısının dört katı kadar ...*1*; yapımcılar veya radyo-televizyon kuruluşları bakımından bu organların asıl üye sayısının iki katı kadar üye olma niteliklerini taşıyan gerçek veya tüzel kişiler meslek birliği olarak faaliyet gösterebilmek için izin almak üzere Bakanlığa başvurmak zorundadırlar. Meslek birlikleri bu izni aldıktan sonra kuruldukları alanda faaliyet gösterirler.

Meslek birlikleri ve federasyon özel hukuka tabi tüzelkişilerdir. Üyeleri sermaye koymak, kar ve zarara, hukuki mesuliyete iştirak etmekle yükümlü tutulamazlar." hükmü yer almakta olup, anılan Kanunun Görev ve İspat başlıklı 76. maddesinin 1. fıkrasında ise "Bu Kanunun düzenlediği hukukî ilişkilerden doğan davalarda, dava konusunun miktarına ve Kanunda gösterilen cezaya bakılmaksızın, görevli mahkeme Adalet Bakanlığı tarafından kurulacak ihtisas mahkemeleridir. İhtisas mahkemeleri kurulup yargılama faaliyetlerine başlayıncaya kadar, asliye hukuk ve asliye ceza mahkemelerinden hangilerinin ihtisas mahkemesi olarak görevlendireceği ve bu mahkemelerin yargı çevreleri Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir." hükmüne yer verilmiştir.

Bilindiği üzere kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları Anayasanın 135 inci maddesiyle düzenlenmiş olup belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kanunla kurulan, organları kendi üyeleri tarafından, kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında gizli oyla seçilen kamu tüzel kişilikleridir. Bu kuruluşlarının üyeleri hakkında verdiği disiplin cezaları ile sınav işlemlerinden kaynaklanan uyuşmazlıklar idare mahkemelerinin görev alanına girmektedir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı şirketin MU-YAP Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram Yapımcıları Meslek Birliği asıl üyesi olduğu, ancak 25.03.2008 tarihinde gerçekleştirilen MU-YAP genel kurulu toplantısında davacı şirketin asıl üyelik statüsünden çıkarıldığı, bakılmakta olan davanın ise bu kararın iptali ve uğranılan maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açıldığı görülmektedir.

Uyuşmazlıkta, MU-YAP'in 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 42. maddesi uyarınca kurulan bir meslek birliği olduğu (kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu statüsüne sahip olmadığı) hususunda bir ihtilaf bulunmamaktadır.

Bu durumda, 5846 sayılı Kanunun 42. maddesinin 3. fıkrasında da açık bir şekilde belirtildiği üzere 'özel hukuk tüzelkişisi' statüsüne sahip MU-YAP ile bu mesleki birliğe üye olan davacı şirket arasında 5846 sayılı Kanun ile düzenlenen hukuki ilişkilerden kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümünde yine 5846 sayılı Kanunun 76. maddesindeki açık hüküm uyarınca adli yargının (ihtisas mahkemelerinin) görevli olması karşısında, bakılmakta olan davanın Mahkememizin görevinde olmadığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine…" karar vermiş, bu kararın temyiz edilmesi üzerine;

Danıştay Onuncu Dairesi; 3.12.2014 gün ve E:2012/8732, K:2014/7318 sayı ile,"(…)Dava dosyasının incelenmesinden, dava konusu işlemin iptali istemiyle davacı tarafından önce adli yargıda dava açıldığı, bu davanın İstanbul (4) No'lu Fikrî ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi'nce; Yargıtay 4. Hukuk Dairesi tarafından, davalı meslek birliğinin kamu kurumu niteliğinde olması ve bu nedenle uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu gerekçesiyle verilen bozma kararına uyularak görev yönünden reddi üzerine, bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un "Yargı merciilerinin uyuşmazlık mahkemesine başvurmaları" başlıklı 19. maddesinde, 'Adli, idari, askeri yargı merciilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler. Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir.' hükümleri yer almaktadır.

Bu durumda, İdare Mahkemesince, İstanbul (4) No'lu Fikrî ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesinin görevsizlik kararı nedeniyle kendisine gelen uyuşmazlığın çözümünün adli yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşılması üzerine, görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulması ve bakılmakta olan davanın Uyuşmazlık Mahkemesinin vereceği karara değin ertelenmesi gerekirken, uyuşmazlığın çözümünün adli yargının görevinde bulunduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddedilmesinde hukuki isabet bulunmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesine uygun bulunan temyiz isteminin kabulü ile İstanbul 7. İdare Mahkemesi'nin 3.7.2012 tarih ve E:2012/1032, K:2012/1102 sayılı kararının BOZULMASINA, dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere anılan Mahkemeye gönderilmesine…" karar vermiştir.

İSTANBUL 7.İDARE MAHKEMESİ; 9.9.2015 gün ve E:2015/1309 sayı ile, "Davacı A.M. SES GÖRÜNTÜ İLETİŞİM SİSTEMLERİ SAN VE TİC LTD.ŞTİ. vekili Av. Ali ŞİT tarafından MÜ-YAP BAĞLANTILI HAK SAHİBİ FONOGRAM YAPIMCILARI MESLEK BİRLİĞİ'ne karşı açılan davada Mahkememizin verdiği 03.07.2012 tarih ve E:2012/1032, K:2012/1102 sayılı kararının Danıştay Onuncu Dairesinin 03.12.2014 tarih ve E:2012/8732, K:2014/7318 sayılı kararıyla bozulması üzerine bozma kararına uyularak işin gereği görüşüldü.

Mahkememizce verilen E:2012/1032, K:2012/1102 sayılı görevsizlik kararının Danıştay tarafından bozulmasından sonra davacı tarafından 07.09.2015 gününde kayıtlarımıza intikal eden dilekçesiyle, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesinin istenildiği görülmekle, adli yargıdaki ilgili diğer dosyada temin edilerek 2247 sayılı Yasa'nın ilgili maddeleri uyarınca gerekli işlemin yapılması için dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine…" karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 14.3.2016 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesindeki "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler." hükmüne göre, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

Yasakoyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağını tanımıştır.

Olayda, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararı, temyiz edilmesi üzerine, Danıştay Onuncu Dairesince; 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi kapsamında Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulması gerektiğinden bahisle bozulmuş; bozma kararına uyan İdare Mahkemesince, anılan maddenin aksine, "gerekçeli bir karar ve kararda elindeki işin incelenmesinin ertelendiğine dair hususlara yer vermeden" ara kararla Uyuşmazlık Mahkemesine başvurduğu görülmüştür.

Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Yasa'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, davacı vekilince de başvuruda bulunulduğu gözetilerek, İdare Mahkemesi'nce yapılan başvurunun 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesi'nin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kuruluş amacına uygun olacağından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacı şirket tarafından MÜ-YAP Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram Yapımcıları Meslek Birliği asıl üyelik statüsünden aday üyelik statüsüne düşürülmesine ilişkin davalı meslek birliği genel kurul kararının iptali, bu karar nedeniyle ödenmeyen hak ediş, digital ve internet bedellerine ilişkin maddi hakların tazmini ile 20.000,00TL manevi

tazminatın kendilerine ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

"Amaç" başlıklı 1.maddesinde, " (Değişik: 21/2/2001 -4630/1 md.)

Bu Kanunun amacı, fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile bu eserleri icra eden veya yorumlayan icracı sanatçıların, seslerin ilk tespitini yapan fonogram yapımcıları ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların ve radyo-televizyon kuruluşlarının ürünleri üzerindeki manevi ve mali haklarını belirlemek, korumak, bu ürünlerden yararlanma şartlarını düzenlemek, öngörülen esas ve usullere aykırı yararlanma halinde yaptırımları tespit etmektir." Hükmüne;

"Kapsam" başlıklı 1/A maddesinde " (Ek: 21/2/2001 - 4630/2 md.)

Bu Kanun, fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile bu eserleri icra eden veya yorumlayan icracı sanatçıların, seslerin ilk tespitini yapan fonogram yapımcıları ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların ve radyo-televizyon kuruluşlarının ürünleri üzerindeki manevi ve mali haklarını, bu haklara ilişkin tasarruf esas ve usullerini, yargı yollarını ve yaptırımları ile Kültür Bakanlığının görev, yetki ve sorumluluğunu kapsamaktadır." Hükmüne;

"Meslek birliklerinin kurulması" başlıklı 42.maddesinde, "(Değişik: 1/11/1983-2936/7 md.)

(Değişik birinci fıkra: 21/2/2001 - 4630/21 md.) Eser sahipleri ve eser sahiplerinin hakları ile bağlantılı hak sahipleri, (Ek ibare: 3/3/2004-5101/12 md.) ile bu Kanunun 52 nci maddesine uygun biçimde düzenlenmiş sözleşmelerle eser veya hak sahibinden malî hakları kullanma yetkilerini devralarak bu Kanunun 10 uncu maddesine göre ilim-edebiyat eserleri üzerindeki hakları kullanarak, süreli olmayan yayınları çoğaltan ve yayanlar üyelerinin ortak çıkarlarını korumak ve bu Kanun ile tanınmış hakların idaresini ve takibini, alınacak ücretlerin tahsilini ve hak sahiplerine dağıtımını sağlamak üzere, Kültür Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca onaylanan tüzük ve tip statülere uygun olarak tespit edilecek alanlarda birden fazla meslek birliği kurabilirler. Eser sahipleri veya icracı sanatçılar bakımından zorunlu organlarının asıl üye sayısının dört katı kadar (…); yapımcılar veya radyo-televizyon kuruluşları bakımından bu organların asıl üye sayısının iki katı kadar üye olma niteliklerini taşıyan gerçek veya tüzel kişiler meslek birliği olarak faaliyet gösterebilmek için izin almak üzere Bakanlığa başvurmak zorundadırlar. Meslek birlikleri bu izni aldıktan sonra kuruldukları alanda faaliyet gösterirler.

(Değişik: 21/2/2001 - 4630/21 md.) Aynı alanda, başka bir meslek birliğinin kurulabilmesi için, yukarıda zikredilen kurucu üye sayılarından az olmamak kaydıyla o alanda kurulmuş en fazla üyesi olan meslek birliğinin üye tam sayısının 1/3'ü kadar üye olma niteliklerini taşıyan gerçek veya tüzel kişiler faaliyet izni almak üzere Bakanlığa başvururlar. Bakanlığın bu başvuruyu uygun bularak izin vermesi halinde faaliyet gösterirler. Her birlik ihtiyaçlar doğrultusunda şubeler açarak çalışabilir. Aynı alanda kurulmuş en az iki meslek birliği, Bakanlıkça hazırlanan tüzük ve tip statülerin belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde federasyon kurabilir. Aynı alanda birden fazla federasyon kurulamaz.

Meslek birlikleri ve federasyon özel hukuka tabi tüzelkişilerdir. Üyeleri sermaye koymak, kar ve zarara, hukuki mesuliyete iştirak etmekle yükümlü tutulamazlar.(…)" hükmüne;

"Görev ve ispat" başlıklı 76 maddesinde ise, " (Değişik: 23/1/2008-5728/141 md.)

Bu Kanunun düzenlediği hukukî ilişkilerden doğan davalarda, dava konusunun miktarına ve Kanunda gösterilen cezaya bakılmaksızın, görevli mahkeme Adalet Bakanlığı tarafından kurulacak ihtisas mahkemeleridir. İhtisas mahkemeleri kurulup yargılama faaliyetlerine başlayıncaya kadar, asliye hukuk ve asliye ceza mahkemelerinden hangilerinin ihtisas mahkemesi olarak görevlendireceği ve bu mahkemelerin yargı çevreleri Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir.(…)" hükmüne yer verilmiştir.

Mü-Yap Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram Yapımcıları Meslek Birliği Tüzüğü'nün 1.maddesinde de, "5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 4110 sayılı Kanunla değişik 42'nci maddesi ve "Fikir ve Sanat Eseri Sahipleri ile Bağlantılı Hak Sahipleri Meslek Birlikleri ve Federasyonları Hakkında Tüzük" hükümlerine göre merkezi Kuloğlu Mah. Turnacıbaşı Sok. No 16 Beyoğlu İstanbul da olmak üzere Mü-yap Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram Yapımcıları Meslek Birliği adı altında bir meslek birliği kurulmuştur." Hükmü yer almıştır.

Öte yandan,2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının "Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları" başlıklı 135.maddesinde, " Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir.(…)" hükmü yer almaktadır.

Somut olay ve mevzuat hükümlerinin irdelenmesinden; davalı MÜ-YAP Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram Yapımcıları Meslek Birliğinin, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 42. maddesi uyarınca kurulan bir meslek birliği olduğu, özel hukuka tabi tüzelkişi statüsünde bulunduğu, Anayasada tanımlanan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu statüsüne sahip olmadığı açıktır.

Dava dosyasının incelenmesinden; belirlenen kriterleri yerine getirerek davalı Meslek Birliğine asıl üye olarak kabul edilen davacı şirketin, davalı Yönetim Kurulunun, 14.09.2007 tarih ve 2007/ 35 sayılı kararı ile Haysiyet Kuruluna sevk edildiği; daha sonra Yönetim Kurulunun, 15.01.2008 tarihli, 2008/3 kararı ile, davacı şirketin asıl üyeliğinin kaldırılarak geri alınmasına, aday üyelik statüsüne geri döndürülmesine, bu güne kadar asıl üyelikten doğan ve yapılan ödemelerin geri alınmasına karar verildiği; bu Kararın, 25.03.2008 tarihli Genel Kurulda kabul edildiği; bunun üzerine davacı şirket tarafından MÜ-YAP Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram Yapımcıları Meslek Birliği asıl üyelik statüsünden aday üyelik statüsüne düşürülmesine ilişkin davalı meslek birliği genel kurul kararının iptali, bu karar nedeniyle ödenmeyen hak ediş, digital ve internet bedellerine ilişkin maddi hakların tazmini ile 20.000,00TL manevi tazminatın kendilerine ödenmesine karar verilmesi istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır..

Bu durumda, 5846 sayılı Kanunun 42. maddesinin 3. fıkrasında da açık bir şekilde belirtildiği üzere "özel hukuk tüzelkişisi" statüsüne sahip MÜ-YAP Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram Yapımcıları Meslek Birliği ile bu mesleki birliğe

üye olan davacı şirket arasında 5846 sayılı Kanun ile düzenlenen hukuki ilişkilerden kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümünde, yine 5846 sayılı Kanunun 76. maddesindeki açık hüküm uyarınca adli yargının (ihtisas mahkemelerinin) görevli bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli olduğundan İstanbul 7. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile, İstanbul 4 Nolu Fikri Ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesinin, 12.4.2012 gün ve E:2012/5, K:2012/92 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İstanbul 7.İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İstanbul 4 Nolu Fikri Ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesinin 12.4.2012 gün ve E:2012/5, K:2012/92 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 14.3.2016 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
ÖZGÜLDÜR	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Mehmet	Yüksel
AYDIN	AKBULUT	DOĞAN